

- повна реалізація внутрішніх можливостей виходу банку з кризового стану. У боротьбі із загрозою банкрутства банк повинен розраховувати виключно на внутрішні фінансові можливості;
- в довгостроковій перспективі, з досвіду зарубіжних країн, потрібне створення професійних рейтингових агентств, а також підготовка великої кількості кадрів у сфері ризик-менеджменту;
- удосконалення законодавчої бази, що забезпечує комплексність процедур санації, реструктуризації та банкрутства банків.

Список використаної літератури

1. Брежнева А. И. Антикризисное управление банком [Текст] / А.И. Брежнева // Банки: мировой опыт. –2010. – №5. – С. 10.
2. Иванов В. В. Разработка планов антикризисного управления банком [Текст]/ В.В. Иванов // Банковское дело. – 2010. – № 6. – С. 31–32.
3. Тарасевич Н. В. Проблеми капіталізації банків в Україні [Текст]/ Н.В.Тарасевич // Вісник соціально-економічних досліджень. Збірник наукових праць. – 2013. – №1 (48). – С. 295.
4. Хоггарт Г. Подолання банківських криз: основні інструменти і витрати [Текст]/ Г. Хоггарт, Дж.Рейдхілл, П. Сінклер // Банки: світовий досвід. – 2011. – № 34. – С. 106–107.

В.В. Шпичак

студ. I курсу магістратури

спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування»

Науковий керівник: к.е.н., доц. Н. В. Захарченко

ВИКОРИСТАННЯ РЕЙТИНГУ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ ЯК НАПРЯМ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПОЗИЧАЛЬНИКА

При наданні кредиту будь-який банк стикається з необхідністю оцінки кредитоспроможності позичальника. Ця процедура є обов'язковою, адже від її результатів залежить ефективність як окремої кредитної угоди, так і кредитної діяльності банку в цілому. Адекватна оцінка кредитоспроможності позичальника є однією з найважливіших умов успішної кредитної діяльності банку. Сьогодні банківськими установами розробляються різні підходи щодо аналізу кредитоспроможності позичальника. Причому кожен банк розробляє власну методiku оцінки фінансового стану потенційного позичальника з урахуванням конкретних умов договору.

Слід зазначити, що в Україні немає чітко розробленої та регламентованої на законодавчому рівні методики розрахунку кре-

дитоспроможності позичальників. Різні методики відрізняються одна від одної кількістю показників, які є складовими загального рейтингу позичальника, а також окремими підходами до індикативних характеристик та пріоритетністю кожної з них. Якби склад показників залишався універсальним для всіх банків та країн, то можна було б обмінюватися статистикою та систематизувати інформацію у глобальному масштабі. Проте реалії свідчать про відсутність єдності серед різних країн, банків та авторів у виборі системи показників. У рамках вирішення дилеми “ризик – прибутковість” позичальники, що мають слабші фінансові позиції (більш схильні до ризику), повинні платити за кредит більше, ніж надійніші позичальники.

Водночас складність оцінки кредитоспроможності зумовлює застосування різноманітних підходів до такого завдання – залежно від особливостей позичальників та від намірів банку-кредитора. При цьому необхідно підкреслити: різні способи оцінки кредитоспроможності не виключають, а доповнюють один одного, тобто застосовувати їх необхідно комплексно. Цікавою є думка, що однією з найважливіших проблем, з якою мають упоратися вітчизняні банки, є визначення системи показників, які б комплексно характеризували кредитоспроможність позичальників [1].

Нині серед науковців та практиків широко використовується таке визначення: “кредитоспроможність позичальника – це можливість щодо здійснення угод з надання фінансового установою кредиту на умовах повернення, строковості та платності або, іншими словами, спроможність до здійснення кредитної угоди”.

Рейтингом кредитоспроможності (кредитним рейтингом) є універсальне значення, сформоване на підставі значень певної кількості показників. Рейтинг кредитоспроможності визначається як оцінка ризику позичальника на основі чітких рейтингових критеріїв, на яких також ґрунтується оцінка ймовірності дефолту. Визначення рейтингу має включати опис ступеня ризику дефолту, що є типовим для позичальників цієї категорії, та критерії, які використовуються для цього рівня кредитного ризику [3].

Рейтинг кредитоспроможності позначається певною літерою, цифрою, або їх комбінацією та визначає спроможність позичальника до здійснення кредитної операції. Високий індекс рейтингу свідчить про високий клас кредитоспроможності, низький – відповідно про надмірний рівень ризику. Проте вітчизняна банківська практика зупиняється на цьому етапі, завершуючи процес оцінки. Але

присвоєння кредитного рейтингу не може й не має бути єдиною метою аналізу кредитоспроможності, необхідно також встановити залежність між значенням кредитного рейтингу та рівнем кредитного ризику. У вітчизняній практиці інтерпретація рейтингу з позиції рівня кредитного ризику відбувається суб'єктивно: рейтинг класу А, наприклад, відповідає низькому рівню кредитного ризику; рейтинг класу В – середньому тощо (всього є п'ять класів).

Кредитний рейтинг, що розраховується західними банками, має інше змістовне значення, воно значно розширене та засноване на математично-статистичних розрахунках. Кінцевим результатом оцінки кредитоспроможності позичальника є не сам рейтинг, а показник вірогідності дефолту позичальника (probability of default, PD). Тому банки розвинутих країн застосовують побудову так званих матриць зміни кредитного рейтингу (transition matrix), за допомогою яких оцінюють вірогідність зміни класу кредитоспроможності з часом (інша назва – таблиця міграції рейтингу (rating migration)) [2].

Таким чином, кредитний рейтинг використовується банками для різних цілей, зокрема для:

- визначення вартості ресурсів (низький рівень кредитоспроможності збільшує надбавку за ризик, зменшуючи таким чином привабливість залучення коштів);
- формування резервів під можливі втрати за позиками;
- визначення лімітів кредитування;
- аналізу кредитного портфеля в розрізі класів кредитного рейтингу з метою оцінки кредитного ризику;
- винагороди кредитних працівників.

Список використаної літератури

1. Васюренко О.В., Подчесова В.Ю. Сучасні концепції управління кредитним ризиком як основні складові процесу управління кредитним ризиком банку [Текст] / О. В. Васюренко, В. Ю. Подчесова // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1. – С. 170-177.
2. Zakharchenko N.V. Controlling in the anti-crisis management system of the bank / N.V.Zakharchenko, O.A. Kolesnik// Research: tendencies and prospects : Collection of scientific articles. – Editorial Arane, S.A. de C.V., Mexico City, Mexico, 2017. – P.128 – 130.
3. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: монографія [Текст]/ А. О. Єпіфанов, Н. А. Дехтяр. Т. М. Мельник, І. О. Школьник та ін. / За ред. доктора економічних наук А. О. Єпіфанова. – Суми: УАБС НБУ, 2007. – 286 с.